

ברוך אתה יהו"ה

אַל הֵינוּ מֵלֶךְ הַעוּלָם אשר קדשנו במצותיו וְצְוַנוּ לַעֲסוק בַּדְבָרֵי תוֹרַה.

Barukh Atah Adonai Eloheinu melekh ha-olam asher kidshanu b'mitzvotav v'tzivanu la'asok b'divrei Torah.

Soul Spa – P. Vayera **November 4, 2023** 20 Heshvan 5784

Blessed are You, YHVH, our God, eternal sovereign, who sanctifies us in God's connecting command to busy ourselves in words of Torah.

midrash: circumcision >> vulnerability / suffering >> open heart = open more fully to what's before us

OPEN TENT DOOR at time of vulnerability

welcoming

uncertainty

despite

וירא אַלַיוֹ הּהּהּ בָּאַלנִי מַמַרָא וְהָוֹא ישֵב הירא פָתח-הַאהֶל כַחם הַיום: וַיִּשָּׁא עִינֵיוֹ וַיִּרא והנה של שה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לִקָרַאתָם מִפֶּתַח הַאֹהֶל וַיִּשְׁתַחוּ אַרְצַה: וַיאמַר אַדנִי אם-נָא מַצַאתי חַן בּעִינִידְ אַל-נָא תַעַבר מֵעַל עַבִּדְדָּ:

Genesis 18:1-15

1-3. YHVH appeared to [Avraham] by the trees of = infection fever? Mamre as he sat in the tent door in the heat of day. He lifted his eyes and saw three men standing by him. He saw, ran to meet them from the tent door, bowed to the ground saying, "My Lord, if I found grace in your eyes, do not pass from your servant.

3 = 1 + 2

3 = 1

1 = 3

יַקַח-נַא מַעַט-מַיִם וַרַחֲצוּ רַגְלַיכַם וַהְשַׁעַנוּ תַחַת הַעֵץ: וָאָקַחַה פַת-לַחֶם וַסַעַדוּ לְבַּכֶּם` אחר תעברו כי-על-כן עברתם על-עבדכם וַיְאמְרוֹ כֵּן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דְבַּרְתָ: וַיְמַהֵרָ אַבְרָהָם הָאֹהֶלָה אֶל-שַּׂרָה וַיֹּאֹמֵר מַהַר״ שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות:

4-6. "Let a bit of water be taken to wash your feet, and rest under the tree. I will get bread to aid your plural heart, and then you'll pass from your servant." They said, "Yes, do as you said." Avraham rushed to Sarah's tent saying, "Hurry! Make three [parts] of fine meal, knead it and make cakes!"

וְאֶל-הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֵּן-בָּקָר רַדְּ וַטוב וַיִּתֵן אֵל-הַנַּעַר וַיִּמְהֶרְ לַעֲשׁוֹת אתוּ: ַוּיָקַּת חֵמָאַה וְחַלָּב וּבֵן-הַבַּקָר אֲשֵׁר עַשַּה וַיִּתֵן לִפְנֵיהֶם וְהוֹא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הַעץ וַיֹּאכֵלוּי וַיִּאמרוּ אֵלֵיו אַיֵּה שָׁרָה אשתד ויאמר הנה באהל:

7-9. Avraham ran to the herd, took a tender and soft calf, gave it to an aide and hurried to make it. He took butter, milk and the calf he made, and set it before them. He stood by them under the tree as they ate. They said to him, "Where is Sarah your wife?" He said, "Here, in the tent."

not kosher

וַיאמר שוב אַשׁוַב אַלִּידְ כַּעַת חַיַּה וָהָנֵה-בַּן לשרה אשתד ושרה שמעת פתח האהל וָהָוּא אַחַרִיוּ: וְאַבְרַהַם וְשַׂרַה זְקַנִּים בָּאִיָם בַּיָּמִיָם חָדַל לִהְיִוֹת לְשָׁרָה אֹרָח כַּנַשִּים: וַתִּצְחֵק שַרָה בִּקְרַבַּה לֵאמר אַחַרַיִ בָּלֹתִלּ הָיִתָּה-לִּי עִדְנָה וַאדֹנִי זָקַן:

10-12. He said, "I will return to you at this season, and Sarah your wife will have a son." Sarah heard it in the tent door behind him. Avraham and Sarah were old and advanced in age; Sarah had ceased to be in the manner of women. Sarah laughed in herself saying, "After my [change], I should have pleasure, my [husband] being old?"

וַיָּאמֵר וּהַהַּ אֱל-אַבַרַהַם לַמַה זָה צַחַקָּה שָּׁרָה לֵאמֹר הַאַף אָמְנֶם אֵלֶד וַאֲנִי זָקַנְתִייּ הַיפַּלָא מוּהה דַבַר לַמוֹעֻד אַשוב אַלִיד בָּעֵת חַיָּה וּלִשָּׁרָה בַן וַתִּכַחֵשׁ שַּׁרָה לֵאמִר לא צַחַקּתִי כֵּי יַרַאָה וַיִּאמֵר לֹאָ כֵּי צַחַקּתִּי

13-15. YHVH said to Avraham, "Why did Sarah laugh, saying, 'I should bear a child now that I'm old?' Is it too wondrous for YHVH? I will return to you at this time and Sarah will have a son." Sarah denied, saying, "I did not laugh," for she was afraid. He said, "No, you did laugh."

<u>P</u> shat (פשט)	Literal surface • plain	 God showed up. How do "three men" become "My Lord"? Avraham didn't keep kosher (why not?)
<u>R</u> emez (רמז)	Implication pointer • hint	Avraham saw a singularity amidst diversityAvraham open, welcoming at time of vulnerability
<u>D</u> rash (דרש)	Description inquire • midrash	 Long list of impossibles becoming possible The three "men" are angels Welcoming = Avraham
<u>S</u> od (סוד)	Secret theological, mystical	 How does God show up in the world? Divinity conceals as three / in appearance / in the world

Backstory: Genesis 17:1-23

וְיְהְיָ אַבְרָם בֶּן-תִּשְׁעִים שָׁנֶה וְתֵנַשַׁע שָׁנֵים וַיַּרֶא הּהּהּ אֶל-אַבְרָם וַיִּאמֶר אֵלָיוֹ אֲנִי-אֵל שַׁדִּי הִתְּהַלָּךְ לְפָנֵי וָהְיָה תָמִים: וְאֶתְנָה בְרִיתִי בִּינִי וּבִינֶךְ וְאַרְבֶּה אוֹתְךּ בִּמְאֹד מְאֹד: וַיִּפְּל אַבְרָם עַל-פָּנֵיו וַיְדַבֵּר אִתְּוֹ אֵלֹהֵים לָאמר: אֵלֹהִים לָאמר: 1-3. Avram was 99 years old. YHVH appeared to Avram saying to him, "I am *El Shaddai*. Go before Me purely." I make My covenant between Me and you and increase you very very much." Avram fell on his face. God talked with him, saying:

אַנִּי הִנָּה בְּרִיתִּי אִתֶּדְּ וְהָנִּיִּתָ לְאֵב הֲמִוֹן גּוֹיִם: וְלֹא-יִקָּרֵא עוֹד אֶת-שִׁמְךּ אַ<mark>בְּרָהֵ</mark> וְהָיָה שִמְּך<mark>ּ אַבְרָהָם</mark> כִּי אַב-הֲמִוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיף: וְהִפְּרַתִּי אֹתְדְּ בִּמְאַד מְאֹד וּנְתַתִיִּךּ לְגוֹיֵם וּמְלָכִים מִמְּדְּ יִצְאוּ 4-6. "I am here: My covenant is with you. You will be father to many nations. Your name will not be called Avram – your name will be Avraham, for I make you father of many nations. I will make you very, very fruitful: I will make nations of you, and kings will come out of you.

וַהַקּמֹתִּי אֶת-בְּרִיתִי בֵּינֵי וּבֵינֶךְ וּבֵין זַרְעֵךְּ אַחֲרֶיְךְּ לְדרֹתָם לִבְרַיִת עוֹלֶם לִהְיֻוֹתְ לְדְּ לֵאלֹהִים וּלְזִרְעֲךּ אַחֲרֶיףּ וְעָבֶּרִיִּךְ אַתְּ וּלְזַרְעֵךְ אַחֲרֶידְ אַתִּ לֵאלֹהִים: ... לֵאלֹהִים: ... 7-9. "I establish my covenant between Me and you and your seed after you in their generations..., to be a God to you and to your seed after you. I will give to you, and to your seed after you, the land of your sojourn, all the land of Canaan, as an eternal possession; I will be their God...."

זְּאַת בְּרִיתִּי אֲשֶׁרְ תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶּם וּבֵּין זַרְצָךְ אִחֲרֶיִךְ חִמּוֹל לָכֶם כָּל-זָכָר: וּנְמֵלְתֶם אֵת בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְחָיָּה לְאוֹת לָכֶם כָּל-זָּכָר לְדרֹתֵיכֶם יְלִיד בָּיִת מִקְרֵעָךְ הִּנִּי וּבִינֵיכָם: וּבָּן-שְׁמִינְת יָמִים יִמּוֹל מִקָּרְעָךְ הִּוּא: 10-12. "This is My covenant between Me and you and your seed after you to keep: circumcise all males. Circumcise the flesh of your foreskin as a sign of the covenant between Me and you. At eight days, every male in your generations will be circumcised, whether born in the house or foreign not of your seed who is bought with money.

הִפּוֹל | יִפּוֹל יְלִיד בִּיתְדְּ וִּמְּלָבְּ כַּסְבֶּּךְּ וְהָיְתָהַ בְּרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוּלְם: וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוּלְם: עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָּה הַנְּפָשׁ הַהַוֹא מֵעַפֶּיִה אֶת-בְּרִיתִי הַפַּר: וַיְּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָתִי הַשְּרָי אִשְׁתְדְּ לֹא-תִקְרָא אֵת-שִׁמָהּ שַׂרָי אִשְׁרָהְ שְׁמָהּ: 13-15. "Circumcise who is born in your house or bought with money: My covenant will be in your flesh as an eternal covenant. An uncircumcised male whose foreskin is not cut – his soul will be cut from his people; he broke My covenant." God said to Avraham, "Sarai your wife: do not call her name Sarai, for Sarah will be her name.

וּבַרַכְתְיָ אֹתָהׁ וְנַם נָתַתָּי מִמֶּנֶה לְּךְ בֵּן וּבַרַכְתִיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי עַמִּים מִמֶּנֶה יִהְיוּ: וַיִּפִּלָ אַבְרָהָם עַל-פָּנֶיו וַיִּצְחָק וְאָם-שָּׁרָה הֲבַת-תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵלֵד וְאָם-שָּׁרָה אַבְרָהָם אֶל-הָאֱלֹהֹיִם לִוּ יִשְׁמַעֵאל יִחְיֵּה לְפָנֵיךּ:

16-18. "I will bless her and also give you a son of her. I will bless her: she will be mother of nations; kings of nations will be of her." Avraham fell on his face, laughed and said in his heart, "Will a child be born to one who is 100 years old? Will Sarah, who is 90 years old, give birth?" Avraham said to God, "Let Yishmael live before You!"

נּאַמֶר אֱלֹהִים אֲבָל שָׁרָה אִשְׁתְּךּ יֹלֶדֶת לְךָּ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת-שְׁמוֹ יִצְחָק וְהַקּמֹתִּי אֶת-בְּרִיתִי אִתוֹ לִבְּרִית עוֹלֶם לְזַרְעוֹ אָתוֹ וְהִפְּרֵיתִי אִתוֹ וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ בִּמְאַד אָתוֹ וְהִפְּרֵיתִי אֹתוֹ וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ בִּמְאַד מְאֹד שְׁנֵים-עָשָׂר נְשִׁמִּעְתִיד וּנְתַתִּי אֹתוֹ בִּמְאַד מְאַר יִּבְּרִיתִי אָקִים אֶת-יִּצְחָק אֲשָׁר מְאַר לְּבָּי שְׁבָר לְפִּוֹעֵד הַגָּה בַּשְּׁנַה הַאָּחַרתי 19-21. God said, "Sarah your wife will bear you a son: call his name Yitzhak. I will establish My covenant with him and his seed after him.... Of Yishmael, I heard you. Here, I bless him, make him fruitful, and greatly multiply him, 12 princes he will bear. I will make him a great nation. But My covenant I will establish with Yitzhak, whom Sarah shall bear to you at this set time next year.

וּיְכֵל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעֻל אַבְּרָהָם: וּיִּקָּח אַבְרָהָם אֶת-יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ וְאֵת כָּל יְלִידֵי בִיתוֹ וְאֵת כָּל-מִקְנַת כַּסְפּוֹ כָּל-זָכָר בְּאַנְשֵי בֵּית אַבְרָהָם וַיָּמָל אֶת-בְּשַׂר עָרְלָתָם בָּעַצֵם הַיִּוֹם הַזָּה כַּאָשֵׁר דְּבֵּר אָתוֹ אֱלֹהִים:

22-23. God finished talking with him and lifted from [him]. Avraham took Yishmael his son, all born in his house, all bought with his money, each male in Avraham's house, and circumcised the flesh of their foreskin that day, as God told him.

'n

Genesis 18:1-3

וירא אַלַיוֹ הּהַהּ באַלני מַמַרא והוא ישב פתח-האהל כחם היום: וישא עיניו וירא וָהָנֵה שָׁלשָׁה אַנַשִּׁים נִצַבִים עַלַיו וַיַּרא וַיַּרץ לִקְרַאתָם מִפֵּתַח הָאֹהֵל וַיִּשְׁתַחוּ אַרְצָה: וַיאמַר אַדנִי אָם-נַא מַצַאתי חַן בּעֵינִידְ אַל-נָא תַעָבר מֵעַל עַבְדַּדְּ:

YHVH appeared to [Avraham] at the trees of Mamre as he sat in the tent door in the heat of day. He lifted his eyes and saw three men standing by him. He saw, ran to meet them from the tent door, bowed to the ground saying, "My Lord, if I found grace in your eyes do not pass from your servant."

Bikkur Holim

Rashi, Gen. 18:1

וירא אליו. לבקר את החולה. אמר רבי חַמַא בַּר חַנִינַא, יוֹם שָׁלִישִׁי לִמִילַתוּ הַיַה, וּבַא הַקַבַּ"ה וְשַׁאֵל בִּשָּׁלוֹמוֹ (בבא מציעא

literally a "hole"

God appeared - To visit the sick. R. <u>H</u>ama said, "It was the third day after [Avraham's] circumcision, and the Holy Blessed One came to ask after his welfare" (B.Ť. Bava Metzia 86b)

B.T. Sotah 14a

לַהַלֶּדְ אַחַר מִדּוֹתֵיו שֵׁל הַקב"ה הוא: מַה הוא מלביש ערומים, דכתיב: "ויעש ה' אֱלֹהָים לָאַדָם וּלָאָשָׁתוּ כַּתְנוּת עור וילבשם" אף אתה הלבש ערומים. הקב"ה ביקר חולים, דכתיב: "וירא אליו ה' באלני ממרא" אף אתה בקר חולים. הַקב"ה נִיחֶם אַבֶּלִים, דְּכַתִּיב: ״וַיָהִי אַחֵרי מות אַבַרַהַם וַיבַרָדְ אֵל הִים אַת יצחַק בָּנו" אַף אַתַּה נַחֶם אַבָּלִים. הַקב"ה קַבַּר מתים, דכתיב: "וַיקבר אותו בַּגַי" אַף אַתַה קבור מֵתים. [As one cannot literally follow God], one follows God's attributes. As [God] clothes the naked, as in (Gen. 3:21), "[God] made for Adam and his wife garments of skin and clothed them," so too you clothe the naked. As [God] visits the sick, as in (Gen. 18:1), "YHVH appeared to [Avraham] at the trees of Mamre," so too you visit the sick. As God consoles mourners, as in (Gen. 25:11), "After Abraham's death, God blessed Yitzhak his son," so too you console mourners. As God buries the dead, as in (Deut. 34:6), "God buried [Moshe] in the valley [of Moab]," so too you bury the dead.

II. WHO?

Rashi, Gen. 18:2

והנה שלשה אנשים. אֱחַד לְבַשֵּׁר אֲת שַׁרָה וִאֵחָד לַהַפּדְ אֵת סִדום ואַחָד malakh לַרַפָּאוֹת אֵת אַבָּרָהָם, שֶׁאֵין מַלְאָןּ אֶחָד עושה שתי שליחיות (בראשית רבה) [He lifted his eyes and saw] three men standing by *him* – One to announce to Sarah the birth of a son, one to upturn Sodom, and one to heal Avraham – for one angel does not carry out two commissions (Genesis Rabbah 50:2).

Ibn Ezra, Gen. 18:1-2

הנה קצת אמרו כי השם ג' אנשים הוא אחד והוא ג' ולא יתפרדו. והנה שכחו ויבאו שני המלאכים סדומה ומפרשים אמרו שהשם נראה אליו במראות 'נבואה ואחר כן נשא עיניו וראה מלאכים האחד בא לבשר שרה והשנים הלכו לסדום האחד להשחית והשני להציל את לוט.

There are a few who say God is three: God is One and God also is three inseparably. They forget that [Torah says later], "Two [of the] angels came into Sodom at dusk." The commentaries say that God "appeared" to Avraham in a vision, and then Avraham "lifted his eyes" and saw three angels – one to announce to Sarah, and the other two went to Sodom, one to destroy it and one to rescue Lot.

Maimonides, Guide for the Perplexed II 42.2

Moshe ben Maimon (1138-1204)

וגדול מגדוליהם והוא. ר' חיא הגדול, בלשון ה'תורה': "וירא אליו ודה באלוני ממרא וגו". כי כאשר הקדים כלל והוא שהאלוה נראה אליו התחיל לבאר איך היתה צורת ההראות ההוא ואמר שתחילה ראה שלשה אנשים ורץ ואמרו: ונאמר אליהם. ואמר זה אשר פרש זה הפרוש שמאמר אברהם "ויאמר אדוני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך" שהוא גם כן סיפור מה שאמר ב'מראה הנבואה' לאחד מהם -ואמר: "לגדול שבהם אמרו".

ולזה העיקר הגדול נטה אחד מן החז"ל Explaining the verse (Gen. 18:1), "YHVH appeared to [Avraham] by the trees of Mamre," a principle [of general to specific] was set by one of our sages, the great R. <u>Hiyya</u>. Torah's general statement that God "appeared to Avraham" pre-clarifies how God's "appear[ing]" took place – namely, first Avraham saw three men, then he ran and spoke to them. R. Hiyya holds that Avraham spoke the words (Gen. 19:3), "My Lord, if I found grace in your eyes, do not pass from your servant," to one of the men in a prophetic vision – that Abraham addressed these words to the chief of these men.

III. SETTING UP WHAT'S NEXT

Genesis 18:7

יָאֶל-הַבָּקֶרְ רָץְ אַבְּרָהֶם וַיִּקֵּח בֶּן-בָּקֶר בְץ Avraham ran to the herd, took a tender and soft יטוב ויתן אל-הגער וימהר לעשות אתו: calf, gave it to an aide and hurried to make it.

Zohar 1:127b

רַבִּי אֵלְעַזַר אַמַר בִּשַעתַא דְעַאל אַבַרַהַם בָּמַעַרַתַּא הֵידָּ עַאל. בָּגֵין דָּהַוָה רַהִּיט אַבַתְרֵיה דָּהַהוּא עֵגָלַא דָּכְתִיב וָאֵל הַבַּקַר רץ אַבָרַהַם. וָהַהוֹא בֶּן בַּקָר עַרַק עַד הַהוֹא מערתא ועאל אבתריה וחמא מה דחמא.

R. Elazar asks: At the time that Avraham entered the cave [of Makhpelah], how did he [already know it]? He had run after a calf (Gen. 18:7): "Avraham ran to the herd." This calf ran to the cave. Avraham ran after it and saw what he saw.

ותא חזי, כַּד עַאל אַבַרַהַם בִּמעַרַתַּא בַּקַדָמִיתַא, חַמַא תַּמַן נהורַא, וְאָתַרמֵי עַפָּרָא קַמֵּיהּ, וָאָתִגָּלִי לֵיהּ תַּרִין קַבְּרִין אַדְהָכִי אִסְתַּלַק אָדָם בִּדִיוּקְנֵיהּ וְחַמַא לֵיהּ לְאַבְרָהָם וְחַיֵּידְ, וּבֵיהּ (הוה) יַדַע אַבְרַהַם דַתַּמַן (הוה) הוּא זַמִּין לְאָתִקבַרַא. Come and see: When Avraham entered the cave for the first time, he saw a light. The dust was removed from [his eyes], revealing two graves. Adam rose from his grave in rightful form, saw Avraham, and laughed. By that, Avraham knew that he was destined to be buried there.

אַמַר לֵיה, אַבְרַהַם, בִּמַטוּ מִינַדְ, קוּסְטָרַא קְטִיר אִית הָכָא. אָמֵר לֵיהּ קוּדְשַׁא בִּרִידְּ הוא טמרני הכא ומההוא זמנא עד השתא אָתְטַמַּרְנַא כָּגִילְדַא דְקִירְטַא עַד דַאַתִית אַנתּ בַּעַלְמַא, הַשְׁתַּא מִכַּאן וַאֵילַדְּ הַא קיומָא לִי וּלְעַלְמָא הַוָה בִּגִינַדְ.

Avraham said to him, "If you please, is there an unroofed castle here?" Adam answered him, "The Holy Blessed One hid me here. From then until now, I have been hidden as a fish in a ditch. Since you came into the world, from now on I and the world are maintained through you."

Kitzur Ba'al HaTurim 18:7

R. Yaakov ben Asher (1269-1340)

ואל הבקר רץ אותיות אל הקבר רץ "[Avraham] ran to the herd" - The letters of "the אריו למערה. ואל הבקר רץ. herd" (הבקר) are the same as "the grave" (הקבר). He ran after the herd to the cave. In gematria, "to the cattle" (אל הבקר) equals "ran to the cave" (רץ למערה)

Next week: Parashat Hayyei Sarah